

לעילוי נשמת ר' אברהם יוסף שמואל אלטר בן ר' טובי ז"ל ורעייתו רישא רחל בת ר' אברהם שלמה ע"ה

תבלין

בראתי יצר הרע ובראתי לו

פרק ג' דר' דאבות

TORAH TAVLIN IS NOW AVAILABLE ONLINE TO VIEW ARCHIVES, STORIES, ARTICLES OF INTEREST OR TO SUBSCRIBE TO RECEIVE THIS TORAH SHEET WEEKLY.

WWW.TORAH TAVLIN.ORG

OR SEND AN EMAIL TO TORAH TAVLIN@YAHOO.COM

(Monsey, NY)

פ'ג המנוחה ע"ש – 5:56*

הדלקת נרות שבת – 6:59

זמן קריאת שמע / מ"א – 9:06

זמן קריאת שמע / הגר"א – 9:42

סוף זמן תפילה/להגר"א – 10:46

שקיעת החמה שבת קודש – 7:15

מוצג'יק צאת הכוכבים – 8:05

צאה"כ / לרבינו תם – 8:27

*מי שמדליק מוקדם אין לאחד מזמן עזם קבלת השבת (משיא"ר יבוא בלילה)

שבת קודש פרשת כי תבוא – ח"י אלול תשע"ז

Shabbos Parshas Ki Savo - September 9, 2017

אם רואה שעל האדם לקבל צער ועגמת נפש כדי לכפר על חטאו, בודד הוא האמצעים היותר קלים ומועילים לכל אדם כראוי לפי מזגו וטבעו.

וראה מעשה נורא המובא בספר **שיח שרפי קודש'** על זה הדבר: פעם אחת היה בא הרה"ק רבי **אברהם יהושע העשיל ממעזבו' וצללה"ה** לבית המדרש דקהילה קדושה 'אפטא', עוד בעת שהיה רב שמה, ואמר אספר לכם מה שראיתי כעת, שרביאיו איש אחד לפני בית דין של מעלה לרין ואלו מיימנים ליכות, ואלו משמאלים לחובה, ובתוכם בא מלאך מליץ אחד והמליץ בעדו איך שסבל כמה וכמה יסורים בעולם הזה, וכמה הרפתקאות וצער עברו עליו, ובטח היו אלה כפרה לאשמתו, ויתן אליו רחמיו, והיה רוצים לפטור אותו מעונשו. ובתוך כך בא מקטרג אחד ואמר שאמת כן הוא שסבל יסורים רבים, שכדאי לפטור אותו, אך נעניץ אם קבל עליו היסורין מארבה, כדי שיחיה לו לזכרת עוון, ואם אמר על כל הבא עליו, הפסוק: 'זאה עניי ועמלי ושא לכל חטאתי', ובדקן אחדיו ולא מצאו, וחזרוהו לדונו ולחייב אותו על כל מעשיו, עכ"ל. הרי לנו מכאן כי כדי שישמשו היסורים כתמורה על עונשי גיהנום מוטל על האדם לקבלם בשמחה.

עוד תועלת גדול יש בזה שהאדם שמח ביסורים כי איתא בשם צדיקים שכשהאדם מכיר בטובתו של הקב"ה מיד מתעורר עליו הרצון העליון להטיב עמו, ומן השמים אומרים: הבה ונוכיח לו טובה מהו, ומיד מתעורר עליו טובה כפולה ומכופלת.

ועל פי האמור י"ל בדרך רמז את כוונת הכתוב (תהלים סג, יב) והמליך ישמח באלהים, שהווכח לגבינות 'מלך', והוכוונה לגדולה שהיא בחי' מלך, וזה ביכות היותו 'ישמח באלהים' – כי שמח הוא במידת הדין אשר שם אלקים נקרא עליה. הש"ת יוכיניו להכיד תמיד בטובתו, ולזכות לחסדים גלויים תמיד, ולכתובה וחתימה טובה, זמן שאבוקה בידי בני אדם רואין אותי ומצילין אותי מן הפחתין ומן הקוצין ומן הברקנין, (ויש להוסיף, שכן מפורש בהמשך הכתוב 'ואין מושיע').

ובתחלודת **יצחק** על הכתוב ביאר יותר, 'ויש להבין, כיון שהעיוור כחשיכה כאורה הכל שוה לו, אי"כ למה אמר 'באפילה' שודי הוא ממשש בצדריים כמו בחצי הלילה, וי"ל, שזאת משום שבאפילה אין לו מיישר, ואילו באור יישרו לו בני אדם, וכן גרסין במגילה (כ"ד), 'תניא, אי"ד יוסי וכו', וענין זה מתבטא במה שז"תהוון תביעין מילכא (עציה) טבא לרווחי עקתכון (לרווחיין לכם מכל צרותיכם), ולא ידוי בכון מחוי קושטא (ולא ידוה בכם מגיד עציה אמיתית וטובה), והיכמא דממשש כמאי (עיוור) בקיבלא (באפילה) דלית לעדי אורחא למחמי ולמכוונותהון בארחא" (שאין לעוברי דרך לראות ולכוונם בדרך) **[תרגום 'יונתן בן עוזיאל'** על הכתוב].

אולם **ביאמרי שפר'** (הורוויץ, ליקוטים עמ' ז' ד"ה בפסוק והיית ממשש, [ועי' **ביצנב אסרדם'** **[מדבר אסרדם צני גינצלה הי"ד]** שהסביר כן), הביא את מה שביאר **הרה"ק רבי אלימלך מדרוניק ז"ע** את הכתוב ואת מלת 'באפילה' לטובה ועל דרך העבודה, 'היינו, שעל היהודי למשמש במצוותיו (המאדרות כצהריים) 'והיית ממשש בצדריים' אם נעשו ללא פניות ועם ידאת ה' ואהבתו ודביקות בו ובשמחה וחוות, כמו שעל העבריים (שנתעוור על ידי פיתויי יצרו הרע) לפשפש במעשיו כדי למצוא את המעשים ורעים ואפלים... כאשר ידברש לליל העיוור באפילה' בשם ביניקן ולשוב עליהן, (וע' **במסילת ישרים'** [פרק ג' ד"ה ד"ה וישיב זה הדיעונו וכו'] וזתרא וכו').

ואפשר כי כיוון הכתוב שגם בשעה שמידת הדין מתנוחה נמשך הדבר ממידת החסד, עצם הדין הוא חסד גמור, רק שהוא נסתר ואינו ניכר לעין, אבל לאמיתו של דבר הם רחמים גמורים, ולכן נאמר 'והיה' לשון שמחה כי על האדם לשמוח כשרואה שייסורים באים עליו, ולדעת כי לטובתו הם באים למרק את עוונותיו, ולהטיב לו באחריתו. וכמ"ש (משלי ג, יב): 'כי את אשר יאהב ה' יוכיח, ולכן מצינו שאחז"ל (ברכות ס;): חייב אדם לברך על הדעה כשם שמברך על הטובה ועי' שמצינו (ברכות ס;), 'מצא חייב לברך על הדעה כשם שמברך על הטובה, אמר רבא, לא נצרכה אלא לקבולינהו בשמחה: וזהו גם הסיבה אשר לכל אורך התוכחה נאמר שם הוי"ה (להורות כי יש מידת הדין נמשך מתוך רחמים כי הקב"ה הוא מלא רחמים, וחפץ הוא רק בטובתו של האדם, וגם

מאצרותיו של המגיד

מאת הרב שלום פישל שליט"א מגיד משרים בק"ק בית שמש

והיית ממשש בצדריים כאשר ימשש העיוור באפילה (כח-כט) - ביאור כוונת הכתוב 'והיית ממשש בצדריים כאשר ימשש העיוור באפילה' אלתא בגמרא (מגילה כ"ד), "סומא פורס את שמעו (היינו, שאומר קדיש וברכו וברכת יוצר אור [שאומרים בה' קדושה], 'קדוש קדוש קדוש וכו', 'ברוך כבוד ה', וא"כ הוי' דבר שבקדושה' שאינו בפחות מעשרה' [ע' שם כ"ג: 'ונקדשתיו וכו' [רין שם וע'] **בשרע** איה"ס י"ט סעיף ג, "וא' שהקדושה שביצור...יחיד מלגת, ואינה נאמרת אלא בציבור), ולא ברכת 'אהבה רבה' שאינה 'דבר שבקדושה' ונאמרת גם ביחידות, [וכיון שאומר רק ברכה א' מברכות שמע, נקראת אמירתו 'פורס (מהלק) את שמע'], בשביל י' שבאו לבית הכנסת לאחר שקראו הציבור את שמע' [רש"י שם ד"ה אין פורסין וכו'], רבי יהודה אומר, כל שלא ראה מאורות מימיו (ולא נהנה מן האור) אינו פורס את שמע (כיון שאינו יכול לברך ברכת 'יצר אור')...הרכא (ביטמא, לגבי אי מברך ברכת 'יוצר אור') משום הנאה (מן האור) הוא, והא לית ליה הנאה (ממנו), ורבנן, אית ליה הנאה (ממנו), כרבי יוסי, דתניא, אי"ד יוסי, כל ימי הייתי מצטער על מקרא זה, 'והיית ממשש בצדריים כאשר ימשש העיוור באפילה', וכי מה אכפת ליה לעיוור בין אפילה לאורה, עד שבא מעשה לידי, פעם אחת הייתי מולך בדרך באישון לילה ואפילה, וראיתי סומא שהיה מהלך בדרך ואבוקה בידו, ואמרתי לו, בני, אבוקה זו למה לך, ואמר לי, כל

and in response he moved to Warsaw. Never, though, did he cease caring for his *chassidim* and bolstering their spirits. **נמשל**: The *Tochacha* is comprised of ninety-eight curses which foretell a nightmarish landscape of pain and suffering when the Jewish people do not follow the ways of *Hashem*.

A SERIES IN HALACHA LIVING A "TORAH" DAY

The Greatest Mitzvah of All (43) - "תלמוד תורה כנגד כולם"

Learning Mussar. Before documenting the obligation to learn *Sifrei Mussar* (loose translation: books on self-improvement in serving *Hashem*), here are a number of sources establishing *Mussar* as a proper *derech* to gain the wisdom of *Torah* learning.

Posukim. The following *posukim* serve as a basis for the study of *Mussar*: 1) "The beginning of wisdom is the Fear of Hashem." ⁽¹⁾

2) "*Fear of Hashem is the beginning of knowledge.*" ⁽²⁾ **Rashi** there explains that *Shlomo HaMelech* is informing us in the first chapter, that he wrote *Sefer Mishlei* because its *Mussar* and *Yiras Shamayim* **motivate a person to pursue the wisdom of Torah**. Part of this is what **R' Yisroel Salanter ז"ל** once famously told someone who said he only had a half-hour a day to learn either *Gemara* or *Mussar*: "If you spend half-an-hour learning *Mussar*, you will be able to make more time for learning *Gemara*."

"החזק במוסר אל תרץ נצריה כי היא חייד" **Shlomo HaMelech** added: 3) "*Hold on to Mussar, don't let it go, because it is your life.*" ⁽³⁾

4) "*If there is no fear of Heaven there can be no wisdom of Torah.*" ⁽⁴⁾ **Chazal**. In the words of *Chazal*: "אם אין יראה אין חכמה" - "*Only if one's fear of sin precedes one's Torah wisdom, will his Torah wisdom remain.*" ⁽⁵⁾ The Fear of Heaven and sin mentioned here in the

הוא היה אומר...

R' Yisroel Baal Shem Tov ז"ל would say:

A Jew must know that when he goes to another place, he is not going on his own but is directed from Above. And the intention and purpose of this is 'to cause His Name to dwell there' - to make G-d known in the place to which he was Divinely led."

Chacham Rabbi David Chanania Pinto shlit"a would say:

Since the survival of the Land is dependent upon the survival of the Jewish people, the Jewish people must know that when he goes to another place, he is not going on his own but is directed from Above. And the intention and purpose of this is 'to cause His Name to dwell there' - to make G-d known in the place to which he was Divinely led."

The *Yetzer Hara* is hard as stone. The way to overcome him is by learning *Torah*, which is inscribed on stone. The *Torah* diminishes the power of the *Yetzer Hara*, but does not completely eradicate it. The *Yetzer Hara* wears many hats. He comes to a person in a different disguise each time. One must take this subject to heart, constantly standing vigil against his *Yetzer Hara*. *Hashem* says (*Kiddushin 30b*): "I created the *Yetzer Hara* and I created *Torah* as its antidote."

A Wise Man would say:

"If you really put a small value on yourself, you can be sure that others will not raise your price."

Printed By: Mailway Services,
Serving Mosdos and Businesses
Worldwide Since 1980
(1-888-Mailway)

מוקדש לעילוי נשמת
הרה"ר אברהם רפאל בן חרה"ג
רב יצחק חופנן זצ"ל, נפ' כ"ח
אלול תשס"ו - תשנב"ה

Do You really think...

that Hashem will ignore the disrespect IN SHUL?

Understand! Act:
View/Join the verifiable list:
(including Gedolei Yisroel as a Kabalah) at:
www.kvodshamayim.org or
CALL 1.855.400.5164

(1) תהלים קיטאי (2) משלי א' (3) משלי ד' (4) אבות ג' (5) אבות ג' (6) חיי אדם כלל קמ"ג (7) דברים י"ב (8) מ"ב א"ב (9) שערי ציון כ"ו (10) מ"ב תרג'ב

מעשה אבות סימן לבנים

וענו הלוים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם ... וענו כל העם ואמרו אמן וגו' (כז-יבד)

In a room in the heart of the *Ma'ayanei HaYeshua* Medical Center in *Bnei Brak*, a unique *kollel* hums with the sound of *Torah* study. Established by **Dr. Moshe Rothschild**, founder of the hospital, the *kollel* is designated for *Torah* scholars who study complex halachic aspects of medical situations as they arise in the hospital. **R' Yisroel Zicherman *shlit'a***, *Rav of Brachfeld, Kiryat Sefer*, is a former member of the *kollel*. While there, he became acquainted with a doctor who had recently arrived on *aliyah* from the U.S. This man had been raised in a totally assimilated family, in a part of America that was totally devoid of Judaism. R' Zicherman was curious to know what inspired a man like that to become religious.

The doctor was happy to share his remarkable story with him. “About eighteen years ago,” he recalled, “I was treating a terminally ill patient. His body was gradually ceasing to function and his days were clearly numbered. After deliberating the case with a number of specialists, I presented the following option to the patient and his family: He could undergo a complicated surgery that might lengthen his life by another six months, but it would be expensive and very, very painful.

“It is never easy for me when I must leave such intense and difficult decisions to my patients. I understood the agonizing dilemma I had thrust upon the man and waited tensely for his response. ‘This is not a decision I can make on my own,’ he replied serenely. ‘Only **Rabbi Moshe Feinstein** (*זי"י*) can answer that question.’ I must admit, I had not heard of Rabbi Feinstein and didn’t understand why an elderly rabbi needed to decide if a man should or should not undergo a painful procedure. I offered to accompany him to Rabbi Feinstein and personally present the intricacies of the case. In all honesty, my offer was not entirely free of ulterior motives - I was interested to see how a rabbi would deal with this situation.

“I will never forget that meeting. After I had clearly explained to R’ Moshe how sick the man was and the level of pain he would be experiencing if he went through with the operation, do you know what he did? R’ Moshe started to cry! And not just a little bit. No! He cried and cried, heaving with anguish as tears ran down his cheeks for almost twenty whole minutes! As a professional, I know how we gradually learn to detach, how years of experience numb our sensitivities. Yet this rabbi, who met countless people a day, was moved so intensely by my patient’s plight - who was neither a relative nor a close disciple, only a student from many years ago. And why? Just because he cared so much about all people! This made a huge impression on me.” The doctor himself was misty-eyed as he recalled the meeting. “But even more than that, I will never forget what R’ Moshe answered when he finished crying. In a soft voice, he asked both of us - patient and doctor - to come back the next day. He asked for some more time to think about this complex question.

“The next day, we came back and sat down with the *Tzaddik*. After much deliberation, said R’ Moshe, he urged the man to have the painful operation. ‘Go ahead and do the surgery. We will all pray on your behalf and ask *Hashem* to grant you many more healthy years.’ As a physician, I was surprised. The level of pain this man would experience had me convinced that the eminent rabbi would take this into consideration and decide that he should avoid it. ‘Just pray and believe in G-d,’ was what I thought he would say - but he didn’t.

“When R’ Moshe noticed my surprised look, he turned to me and said, ‘In the half-year reprieve this surgery will grant our friend, he will have the merit of answering *Amen* to many blessings. Each *Amen* will create a guardian angel for him. These angels will defend him before the Heavenly court and he will be granted a longer life in their merit.’”

The doctor turned to R’ Zicherman and said, “This meeting with R’ Moshe Feinstein and his answer touched me deep within my heart. I could see that R’ Moshe understood how hard the operation would be for my patient. But he felt it would be worth it so the man could live longer in order to answer more *Amens*. In fact, R’ Moshe felt that the man’s *Amens* would have the power to guard him from bad things! At that moment, I realized that I must learn more about *Torah* and *mitzvos* and strive to emulate a righteous man like R’ Moshe.”

“Incidentally,” the doctor added, “My patient had his operation and he did live longer - just as R’ Moshe had predicted!”

משל למת הדבר דומה

ובגוים ההם לא תרגיע ולא יהיה מנוח לבך רגלך ונתן ה' לך שם לב רגו ובליוץ עינים ודאבון נפש וגו' (כח-סח)
משל: On the transport train to Treblinka, the **Aleksander Rebbe, R' Yitzchak Menachem Danziger *zt"l* Hy”d**, taught those around him about Rabbi Akiva’s martyrdom. When the train arrived at the death camp, the *Rebbe* put on the clothes he had long ago prepared for his funeral. Then he started to say *viduy*, sobbing and wailing louder and louder until he was overcome and died then and there.

When the war broke out, the *Rebbe* had spoken up to warn his *chassidim*. He indicated to them that the Nazi persecution would be much worse than anything before, even worse than

the Chmelnicki massacres. These forebodings were voiced in 1939, at the beginning of the war. When his brother, R’ Avraham Chaim, asked how bad it would be, he answered, “I see more and more and more ...” No one had ever imagined anything worse than the Ukrainian massacres; no one thought anyone could be more cruel than they had been.

When the Nazis arrived in Aleksander, they burned down his house, including the *Torah* scrolls kept there, and the *Rebbe*’s unpublished writings, which he had left there. The enemy began to search for the *Rebbe* more intensively,

השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת האדמה וכו' (כו-טז)
The *mitzvah* of *Viduy Ma'asros* is one of the most important *mitzvos* in the *Torah*! When a Jewish farmer sees his beautiful harvest, he must show his appreciation to *Hashem*. He says, “Thank You for all You have bestowed upon me! I have just distributed what I owe to the *Leviim, Aniyyim* and to those who eat *maaser* in *Yerushalayim*. I have done everything You requested.” השקיפה ממעון קדשך - please gaze down upon me from Your high vantage point and give me the *beracha* I deserve.

The *mishna* in *Maaser Sheini* (5:13) tells us that the *beracha* he is requesting has nothing to do with financial prosperity at all. The farmer is now requesting “בנים ובנות” - bless me with many sons and daughters. My question is: In *Parshas Naso*, when the *Kohanim* bless *Bnei Yisroel*, they say: “ברוך ה' וישמרך” and Rashi explains that this *beracha* is referring to “ממון” - “may all your possessions increase.” Here, by *Bikkurim*, though, the *beracha* is for children, not money. Why is this so?

My *Machshava* here is that this *mishna* is alluding to the fact that the biggest *beracha* we can *daven* for is to merit righteous children who follow the true path of *yiddishkeit* and are involved in *Torah, mitzvos* and *gemilus chasadim*. In the big picture of life, a person’s *parnassa* and finances have little meaning and very little effect on his life. It’s time we realize that our biggest *beracha* is actually “בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות” because this is an eternal *beracha*. Material wealth is not ours to take with us when we leave this world. Children who live a beautiful life of *Torah* and *Yiras Shamayim*, is a blessing that lasts for generations. We continue to accumulate *zechusim* through their *mitzvos* and *maasim tovim*, forever - even in *Olam Haba*!

This week, as *Yeshivos* and schools are starting a new *zman*, parents must realize what their main priorities should be, what they should be *misparallel* for, and where to invest their *kochos*. Then, on the *Yom Hadin*, when we come with our shopping list for the upcoming year, we will hopefully be blessed with a year of *nachas, yeshuos, refuos* and *nechamos* for *gantz Klal Yisroel*!

DRUSH V'CHIDDUSH

ולתתך עליו על כל הנגים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת (כו-יז)
What is the greatest discovery Judaism has made in the recorded history of ideas? The stereotypical answer to this question is monotheism, which is the doctrine or belief that there is one G-d Who created the world, is all-powerful and intervenes in (controls) the world. However, on the surface, the distinction between monotheism and polytheism does not seem all that great: what is the fundamental difference between believing in one G-d, or in ten? Is the number of gods itself really an important, practical concept?

Rabbi Joseph B. Soloveitchik *zt"l* explains that the greatness of monotheism lies rather in its break with the cultural and ethical world of pagan antiquity. Monotheism vs polytheism is not just a metaphysical doctrine. At the practical level, monotheistic morality is incommensurate with - or diametrically opposed to - pagan depravity.

The difference between pagan and Judaic (monotheistic)

EDITORIAL AND INSIGHTS ON THE MIDDAH OF השגה

If the *Torah* tells us that *Hashem*’s blessings will “*come upon you*,” why is it necessary to say “*they will reach you*”? Isn’t it obvious that they will reach you if they come upon you? Not necessarily, explains **R' Yissachar Frand *shlit'a***. Very often in life people are blessed with many wonderful gifts - health, children, food to eat, etc. - and yet they are unhappy. The blessings have indeed “*come upon them*” - but they have not “*reached them!*” **Rashi** in *Avos* (4-1) writes that a person can be the richest of the rich but if he is not satisfied, then he is no better off than the poorest of the poor! Being satisfied is the true blessing!

The **Beis Av** points out that this idea of “V’HISIGUCHA” - the blessings reaching you - can also be applied to the curses, as we see in the *posuk*, “ובאו אליך הקללות האלה והשיגך”. “CURSES” might sound negative, but in truth, they are really messages of love from *Hashem*! Every curse is meant to wake us up to return to *Hashem*. What is the point of sending a message by constantly causing things to break down in one’s home if all the person does is fix it and go on? If the message “*comes upon him*” but doesn’t REACH him, then *Hashem* will have to send a stronger message, possibly illness or something that will affect the person in a stronger way, ר”ל. The meaning of these words regarding blessings and curses are really the same.

EVERYTHING that happens to us is sent by *Hashem*. When good things happen in our lives, it is absolutely imperative that we appreciate it. If we don’t, why should He continue to shower us with blessings? Conversely, when times are tough, we must recognize that this is a wake-up call from *Hashem*! He is sending us a message of love and in both cases, we must make sure, “V’HISIGUCHA” - that we actually GET IT! The message reaches us loud and clear - for we know *Hashem* always loves us!

ethics lies in how our rituals and ethics are combined into one performance. Even highly civilized pagans, such as the Greeks, could not comprehend this fusion. They considered the gods disinterested in their personal lives. Cultic sacrifices and ceremonies were required to appease and satisfy the gods (who were perhaps pleased by man’s act of humbling himself before them), but once they are completed, the gods don’t care at all about our ethical life and our moral norms. Service did not leave the temple.

Judaism was the first to tell the world that the Almighty G-d is interested in our ethics, and that we therefore serve Him by constantly imitating Him, by becoming a “ממלכת כהנים וגוי קדוש”. The Ten Commandments is mostly - perhaps entirely - concerned with ethics, not with rituals. And even the ritual in Judaism is infused with ethical motifs, making it “ethicized” to a large extent. In Judaism, as opposed to any other religion, the practical application determines its value, rather than its theoretical qualities.

דרגה יתירה

FROM THE WELLSPRINGS OF R' GUTTMAN - RAMAT SHLOMO

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגך ... (כח-ב)

On behalf of thousands of Shomer Shabbos Jews - www.chickensforshabbos.com - the charity that simply feeds & clothes Shomer Shabbos Jews in Pretz Yisroel with zero overhead